

Балюк, С. А. Ґрунтові ресурси України: стан, проблеми і стратегія сталого управління / С.А. Балюк, А.В. Кучер, Н.В. Максименко // Український географічний журнал. - 2021. - № 2. - С. 3-11.

Мета цього дослідження – на основі аналізу динаміки й сучасного стану ґрунтів та їхньої родючості запропонувати концепт стратегії сталого управління ґрунтовими ресурсами в Україні. Здійснено одну з перших спроб обґрунтувати стратегію сталого управління ґрунтовими ресурсами України з позицій міждисциплінарного підходу, що передбачає: удосконалення законодавчого та нормативно-правового забезпечення; поліпшення інформаційного та інституційного забезпечення; ефективну міжнародну співпрацю; технологічне та фінансове забезпечення управління ґрунтовими ресурсами, а також визначено прогностичні економічні, екологічні та соціальні ефекти вирішення проблеми деградації ґрунтів. Новизна дослідження полягає в тому, що набули подальшого розвитку положення щодо стратегії сталого управління ґрунтовими ресурсами України, зокрема в частині цілісного макроекономічного підходу до розгляду масштабів деградації ґрунтів та її еколого-економічних наслідків, а також цілісного вирішення цієї проблеми через застосування комплексу стратегічних заходів з охорони земель і відтворення родючості ґрунтів. Практична цінність здобутих результатів полягає в тому, що їх застосування має сприяти підвищенню ефективності й результативності сталого управління ґрунтовими ресурсами та досягненню нейтрального рівня деградації ґрунтів в Україні.

Позняк, С.П. Глобальна ініціатива «4 PER 1000» та можливості її реалізації в Україні / С.П. Позняк, М.А. Гнатишин // Український географічний журнал. - 2021. - № 2. - С. 11-19.

Мета цього дослідження – визначити роль, яку можуть відігравати ґрунтові ресурси у вирішенні проблеми глобального потепління, зокрема в рамках міжнародної ініціативи «4 per 1000», і з'ясувати можливості та способи реалізації цієї ініціативи в Україні. Новизна дослідження полягає в тому, що висвітлено можливості протидії глобальному потеплінню, водночас сприяючи підвищенню продуктивності ґрунтів, що дає можливість збільшити виробництво продовольчої продукції. Зростання секвестрації вуглецю (карбону) ґрунтом лежить в основі низки цілей сталого розвитку. Глобальні викиди діоксиду карбону постійно зростають. В Україні, на відміну від світу, викиди CO₂ стабільно знижуються. Однак таке зниження пов'язане насамперед зі зменшенням ВВП країни, а не з впровадженням заходів щодо екологізації економіки. Карбоноінтенсивність українського ВВП є однією з найвищих у світі. Практична цінність здобутих результатів полягає в тому, що імплементація ініціативи «4 per 1000» в Україні може бути одним з інструментів стримування зростання кількості діоксиду карбону в атмосфері та водночас зростання продуктивності сільськогосподарських земель і екологізації економіки.

Дронова, О.Л. Напрями розвитку України за різними сценаріями глобалізаційних процесів / О.Л. Дронова, Т.В. Нагорний // Український географічний журнал. - 2021. - № 2. - С. 20-30.

У статті розкрито особливості участі України у неоліберальних глобалізаційних процесах, а також перебіг «глобальної перерви» 2020-2021 рр., пов'язаної з сучасною світовою фінансовою кризою, пандемією COVID-19 і «великою самоізоляцією» на основі вивчення відповідних наукових публікацій, скринінгу та контент-аналізу аналітичних джерел, статистичних звітів та відкритих джерел. Метою дослідження є аналіз можливих шляхів соціально-економічного розвитку України після коронакризи за потенційними варіантами глобального майбутнього. За допомогою SWOT-аналізу деталізовано перспективи розвитку держави та її регіонів за вірогідними і різними сценаріями розвитку світових подій: глобалізації 3.0, поляризації, острівцізації та коммонізації; визначено найбільш імовірний (симбіоз глобалізації і поляризації) та найбільш бажаний (коммонізація) напрями розвитку, що визначає наукову новизну дослідження. Разом з тим, зроблено внесок у міжнародний науковий дискурс щодо поняття «глобальна перерва» і у дискусію про необхідність відмови від неоліберального фундаменталізму і переходу до постлібералізму та альтерглобалізації.

Петлін, В.М. Регіональна екомережа Волинської області / В.М. Петлін, В.О. Фесюк, З.К. Карпюк // Український географічний журнал. - 2021. - № 2. - С. 31-41.

Мета публікації – з'ясувати особливості формування, сучасної структури, перспектив розвитку регіональної екомережі Волинської області, обґрунтувати заходи щодо оптимізації її територіальної організації. Застосовано методи порівняльно-географічного аналізу, картографічного моделювання, статистичний. Охарактеризовано усі наявні природоохоронні мережі області: території та об'єкти природно-заповідного фонду, водно-болотні угіддя Рамсарського переліку, особливо важливі природоохоронні території мережі Емеральд, регіональну екомережу, подано розроблену авторами схему регіональної екомережі, визначено проблеми її функціонування. Особливості розвитку природно-заповідного фонду, обґрунтування структурно-функціональних елементів регіональної екомережі розглянуто із врахуванням їх ієрархічності й ландшафтної репрезентативності. Обґрунтовано необхідність подальших фізико-географічних досліджень регіональних природоохоронних мереж з метою оптимізації ландшафтно-екологічної організації території.

Локальна екомережа міста Вінниця / Г.І. Денисик, Ю.В. Яцентюк, В.М. Воловик, Ж.Г. Барчук //

Український географічний журнал. - 2021. - № 2. - С. 41-49.

Мета дослідження – визначити ландшафтні особливості запропонованої локальної екомережі Вінниці для потреб сталого міського розвитку. Методи дослідження: польових досліджень, літературно-картографічний, аналітико-картографічного аналізу, збору та обробки статистичної інформації, теоретичного узагальнення та систематизації фактів. Результати дослідження: у структурі екомережі Вінниці виділено 30 ключових територій, що, переважно, відповідають фоновим лісовим ландшафтам у минулому. Ключові території сполучаються за допомогою 27-ми екокоридорів, серед яких за площею та протяжністю переважають річково-долинні, а кількісно – вулично-дорожні. Потенційними для збільшення площ ключових територій та екокоридорів у майбутньому є 13 відновлювальних територій. У перспективі у категорію екокоридорів можуть перейти 7 спроектованих інтерактивних елементів. Новизна дослідження полягає у тому, що вперше з часу змін меж Вінниці у 2015 р., з урахуванням особливостей ландшафтних комплексів, розроблено проєкт екомережі міста, в якому виділено інтерактивні елементи та екотехнічні розв'язки.

Карасьов, О. Нематеріальне природокористування: «тіньовий сектор» в науках про довкілля / О. Карасьов, І. Черваньов // Український географічний журнал. - 2021. - № 2. - С. 50-57.

Метою статті є обґрунтування концепції нематеріального природокористування та узагальнення основних практик просторової операціоналізації реляційних цінностей природи. У статті розглянуто трансформацію міжнародних природоохоронних та економічних практик відповідно до цілей сталого розвитку. Новизна дослідження полягає в тому, що узагальнено сучасні тенденції великого напрямку досліджень, що актуалізує використання реляційних цінностей природи – нематеріальне природокористування. Воно є позитивною альтернативою алармістському протиставленню економічного зростання охороні природи. Практична цінність здобутих результатів полягає в тому, що показано, як світова академічна спільнота (часто опосередковано) поступово створює науковий домен нематеріального природокористування та визначено перспективи нематеріального природокористування для України.

Захарченко, В.І. Форми просторової організації економіки: типологія та особливості розвитку (український контекст) / В.І. Захарченко, С.В. Захарченко // Український географічний журнал. - 2021. - № 2. - С. 57-69.

Метою статті є обґрунтування типології форм просторової організації економіки на основі процесного підходу та з'ясування особливостей їхнього розвитку в контексті українських реалій і глобальних трендів суспільного розвитку. Новизна дослідження полягає в тому, що виділено чотири типи форм просторової організації економіки – на основі процесів ділової, інноваційної та зовнішньоекономічної активності й агломерування виробництва. Відмічено їх підтипи: за складом галузей (галузеві, міжгалузеві, багатогалузеві), за характером зв'язків (горизонтального, вертикального і змішаного типів), за організаційним статусом (організаційно оформлені та організаційно не оформлені), за конфігурацією (точкові, мережні, площинні), за просторовим поширенням (локальні, регіональні, національні, міжнародні). Практична цінність здобутих результатів полягає в тому, що виявлено особливості розвитку форм просторової організації економіки.